

အာရှအားပြိုင်ပွဲ

တရုတ်၊ ဂျပန်၊ အိန္ဒိယ

ရဲတင့်

HOW THE POWER STRUGGLE BETWEEN
CHINA, INDIA AND JAPAN
WILL SHAPE OUR NEXT DECADE

Bill Emmott
former editor of The Economist

ထုတ်ဝေသူအမှာ

ကမ္ဘာကြီးသည် ရွာကြီးတစ်ရွာဖြစ်လာသည် ဟု ဆိုကြသည် ။ နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကြောင့် တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ ကူးလူး ဆက်သွယ်သွားလာရေးမှာ လွန်စွာလွယ်ကူသောကြောင့် ဖြစ်မည်ထင်၏။ တစ်နေရာတွင် ဖြစ်နေသောအဖြစ်အပျက်များကို နီးသည် ဖြစ်စေ၊ ဝေးသည် ဖြစ်စေ ခဏတွင်းပင် သိနိုင်ကြ၏။ ထို့အတူ တစ်နိုင်ငံ၏ အရေးကို အခြားတစ်နိုင်ငံက အလွယ်တကူ အကူအညီပေးနိုင်သကဲ့သို့ မိမိထက်သာလွန်သွားမည်စိုးသောကြောင့် လည်း ထိန်းချုပ်ရန် ကြိုးစားလာကြသည် ကိုလည်း တွေ့နေရသည် ။

ကမ္ဘာ့အင်အားကြီး စူပါပါဝါ အမေရိကန်နိုင်ငံသည် မိမိတို့ ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် စူပါပါဝါကို ကာကွယ်ရန် အစဉ်တစိုက် ကြိုးစားနေ၏။ မိမိနှင့် ပြိုင်ဘက်ဖြစ်လာနိုင်သည့် နိုင်ငံများကိုလည်း အမြဲသတိထားစောင့်ကြည့်နေ၏။ တရုတ်သည် စူပါပါဝါဖြစ်လာသောအခါ တရုတ်နှင့် အင်အားချင်းချိန်ညှိရန် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ ဖြစ်သော အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန် နိုင်ငံများ နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ရန် ကြိုးစားလာသည် ။

ဤစာအုပ်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံအပါအဝင် တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဂျပန်၊ ပါကစ္စတန်စသည့် အာရှနိုင်ငံများ ၏ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး၊ စီးပွား ရေးတို့ကို နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုးပြထားသည် ။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စ ခီမိုကရေစီသက်တမ်းရင့်နေပြီဖြစ်သော အိန္ဒိယနှင့် ဇရာထောင်းနေပြီဖြစ်သော ဂျပန်၊

စီးပွားရေးအင်အား၊ စစ်အင်အားများ အဆမတန်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာ
သောတရုတ်နိုင်ငံအကြောင်းတို့ ကို စေ့ငုတင်ပြထားသည်။ ။

အာရှနိုင်ငံများ အပါအဝင် ကမ္ဘာ့အင်အားကြီးနိုင်ငံများ ၏ တစ်နိုင်ငံ
နှင့် တစ်နိုင်ငံအပေါ်ထားသော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ စစ်ရေး
ချိန်ခွင်လျှာ ထိန်းညှိမှုများ အကြောင်း တင်ပြထားသော ဤစာအုပ်ကို စီ
စဉ်ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။ ။

တူဒေးစာအုပ်တိုက်

★

အာရှအားပြိုင်ပွဲ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ အိန္ဒိယ (၁)

အာရှမှ အင်အားပြိုင်ပွဲသစ်ကြီး

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ၄၃ ဦးမြောက်သမ္မတဖြစ်သူ ဂျော့ဒဗလျူဘုရှ်သည် သမ္မတရစ်ချက်ဒ်နစ်ဆင် (၁၉၆၄-၇၄)၊ သို့မဟုတ် ဟားဗတ်ဟူးဗား (၁၉၂၉-၃၃) တို့ ပြီးလျှင် အဆိုးဆုံးသမ္မတတစ်ဦးအဖြစ် ကမ္ဘာ့ညးတင်ကျန်ရစ်ခဲ့လေပြီ။ သူ့ကို အပြင်းထန်ဆုံးဝေဖန်ရှုတ် ချသူများကမူ သမ္မတအဆက်ဆက်တွင် အဆိုးဆုံးသမ္မတအဖြစ်ပင် ကင်ပွန်းတပ်ကြသည် ။ သူ၏ သမ္မတသက်တမ်းကာလအတွင်း နာမည်ဆိုးဖြင့် တွင် ကျစ်ရစ်ခဲ့သော သမိုင်းဝင်လုပ်ရပ်များမှာ အီရတ်စစ်ပွဲဖန်တီးခဲ့ခြင်း၊ အာဖဂန်နစ္စတန်တွင် ဆက်လက်မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေခြင်းနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ သြဇာအရှိန်အဝါ တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် ကျဆင်းသွားစေခြင်းတို့ ဖြစ်သည် ။

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်ပွားပြီးနောက် နှစ်နှစ်အကြာတွင် သမ္မတဘုရှ်သည် ရည်မှန်းချက် အလွန်ကြီးမားသော နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒမဟာဗျူဟာများ ချမှတ်သည် ။ အကြမ်းဖက်ဝါဒ ခြေကုပ်ယူရာဒေသများ ဟု ယူဆထားသော အရှေ့အလယ်ပိုင်းနှင့် အာရှအလယ်ပိုင်းတွင် အာဏာရှင်စနစ်ဖျက်သိမ်းပြီး ဒီမိုကရေစီဖြင့် အစားထိုးရန်ဖြစ်သည် ။ သို့သော် သူ၏ မဟာဗျူဟာသည် အရာမရောက်ဘဲ ပြိုကွဲပျက်စီးခဲ့သည် ။

သို့သော်ငြားလည်း ဘုရ်သည် ရေရှည်မလွဲမသွေ ရင်ဆိုင်ရတော့မည့် အရှိတရားအတွက် လမ်းခင်းပေးသွားခဲ့သည်။ ။ ဘုရ်အစိုးရ အဖွဲ့သည် စတင်တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် လပိုင်းအတွင်းတွင် နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ၌ အဓိကအလေးထားရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှစ်ရပ်ကို အခြေခံခဲ့သည်။ ။ အားကောင်းမောင်းသန်တိုးတက်လာနေသော တရုတ်ကိစ္စနှင့် ၉/၁၁ နောက်ပိုင်းကမ္ဘာ့အခြေအနေအပြောင်းအလဲကိစ္စ ဖြစ်သည်။ ။ ၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ဘုရ်အစိုးရက မိမိတို့ ၏ ရည်မှန်းချက် တစ်ရပ်မှာ ကမ္ဘာတိုက်ကြီးတိုင်းတွင် လွတ်လပ်၍ ပွင့်လင်းသောလူ့အဖွဲ့အစည်းများ ရှင်သန်အားကောင်းလာအောင် ငြိမ်းချမ်းစွာဆောင်ရွက် ရန်ဖြစ်သည် ဟု ထုတ်ဖော်ကြေညာခဲ့သည်။ ။ ဂျော့ဘုရ်သည် သမ္မတသက်တမ်း ၃ တိယကာလအစောပိုင်းတွင် ကမ္ဘာတိုက်ကြီးအားလုံးအနက် ကမ္ဘာလူဦးရေထက်ဝက်နေထိုင်ရာနှင့် စီးပွားရေးတိုးတက်မှု အမြန်ဆုံးနှုန်းဖြင့် ရှေ့တန်းရောက်လာရာဒေသဖြစ်သည့် အာရှတိုက်ကို ရင်ဆိုင်ရန် နည်းလမ်းရှာဖွေခဲ့သည်။ ။ ဤသို့ဖြင့် သူသည် ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံဖြစ်သည့် အိန္ဒိယနှင့် အမေရိကန် တရင်းတနှီး ဆက်ဆံရေးထူထောင်ရန် နည်းလမ်းကို ရဲဝံ့ပြတ်သားစွာ ရွေးချယ်လိုက်သည်။ ။

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးအနေအထားနှင့် စီးပွားအင်အားအနေအထားသည် ရေရှည်တွင် အာရှတိုက်ဘက်သို့ ဦးတည်ရွှေ့ပြောင်းတော့မည်ကို ဘုရ်အစိုးရအဖွဲ့က လက်ခံသဘောပေါက်ပြီး ဖြစ်၏။

ဘုရ်၏ နည်းဗျူဟာ အိန္ဒိယအား အရပ်ဘက်သုံးမျှကလီးယား နည်းပညာများ ကူညီထောက်ပံ့ကာ နှစ်နိုင်ငံမဟာဗျူဟာဆက်ဆံရေး ထူထောင်ရန်ဖြစ်သည်။ ။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးကွန်ဒိုလီဇာရိုက်ဒေသသို့ သွားရောက်ပြီး လုပ်ငန်းများ အချောသပ်သည်။ ။ နောက်နှစ်တွင် သမ္မတဘုရ် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ သွားရောက်၍ ဝန်ကြီးချုပ်

မိုမန်ဟန်ဆင်းနှင့် နှူကလီးယားအကူအညီပေးရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ ။ ဤသို့ဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကြာနေပြီဖြစ်သော ရန်လိုမှုများ ၊ သံသယများ ပြေပျောက်သွားသည်။ ။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် နှူကလီးယားလက်နက်စမ်းသပ်မှုကို အကြောင်းပြု၍ ဆယ်နှစ်ကြာတင်းမာမှုများ လည်း ပျက်ပြယ်သွားသည်။ ။ ဘုရိက နှူကလီးယားမပြန့်ပွားရေး စာချုပ်ကို လျစ်လျူရှုကာ အိန္ဒိယအား စီးပွားရေး၊ စစ်ရေး ပိုမိုအား ကောင်းမောင်းသန်လာအောင် မြှင့်တင်ပေးရန် အားကြိုးမာန်တက် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ အမေရိကန်က အိန္ဒိယအား ခွင်းချက်ပေးပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လမ်းခင်းပေးခြင်းမှာ ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်။ ။ တိုးတက်ကြီးထွားလာသော တရုတ်နှင့် အင်အားထိန်းညှိရန် ဖြစ်သည်။ ။

သမ္မတ နှစ်ဆင်လက်ထက်တွင် အမေရိကန်သည် တရုတ်ပြည်အား အထူးအကြောင်းပြချက်ဖြင့် အထူးဆက်ဆံရေးထူထောင်ခဲ့သည်။ ။ မအောင်မြင်သောဗီယက်နမ်စစ်ပွဲနှင့် ဝါးတားဂတ်အရှုပ်တော်ပုံများကြား မှာ သမ္မတနှစ်ဆင်သည် တရုတ်ပြည်သို့ သမိုင်းဝင်ခရီး (၁၉၇၁-၇၂) သွားရောက်ပြီး အထူးဆက်ဆံရေးကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ။ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်ကြာ ရန်ဘက်ဆက်ဆံရေးသည် နိဂုံးချုပ်သွားသည်။ ။ နှစ်ဆင်၏ ခရီးစဉ်သည် သံတမန်ရေးအသွင်ဆောင်ထားသော နိုင်ငံရေးခရီးစဉ်ဖြစ်သည်။ ။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကို အထီးကျန်ဖြစ်အောင် ဝိုင်းပယ်ထားရန်ဖြစ်သည်။ ။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် မော်စီတုံးကွယ်လွန်သောအခါ တိန့်ရှောင်ဖိန်က အာဏာရလာသည်။ ။ တိန့်သည် အမေရိကန်အရင်းရှင်စနစ်ထက်သာရမည်ဆိုကာ တရုတ်အမျိုးသားဝိသေသ လက္ခဏာဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒထူထောင်ရန် ကြွေးကြော်၍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ ပြုလုပ်သည်။ ။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအရှိန်အဟုန်သည် အာရှတွင် ကြီးမားပြင်းထန်လာရာ ကမ္ဘာ့လူဦးရေအများ ဆုံးနေထိုင်ရာ တရုတ်ပြ

ည်၊ ထို့နောက် အိန္ဒိယအပါအဝင် နိုင်ငံအများ အပြား အံ့မခန်း ကြီးပွား လာသည် ။

ဂျော့ဘုရ်၏ အိန္ဒိယချစ်ကြည်ရေးချဉ်းကပ်မှုသည် နစ်ဆင်၏ တရုတ်ပြည်ခရီးစဉ်နှင့် တော့ မယှဉ်သာပေ။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် ချုပ်ဆိုသော ဘုရ်နှင့် မန်မိုဟန်ဆင်းတို့ စာချုပ်ကြောင့် ဝါရှင်တန်တွင် သာမက ဥရောပလက်နက်ထိန်းချုပ်ရေး အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းများ တွင် ပါမကျေမနပ်ဖြစ်ကြသည် ။ နျူကလီးယားလက်နက် မပြန့်ပွားရေးကို ရည်ရွယ်သည့် အင်န်ပီတီခေါ် ကမ္ဘာ့စာချုပ်ကို ပစ်ပယ်ခြင်းဖြစ်သည် ဟု ဝေဖန်ကြသည် ။ ဘုရ်အစိုးရသည် နျူကလီးယားလက်နက်မပြန့်ပွားရေးကို အဓိကထားဘဲ စစ်အေးကာလအတွင်းက ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ထားသော အိန္ဒိယနှင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုတိုးတက်ရေးကို အလေးထားခြင်းဖြစ်သည် ။ အိန္ဒိယ၏ စီးပွားရေးအင်အားမှာ မကြုံဖူးအောင် တိုးတက်လျက်ရှိသည် ။ အိန္ဒိယကို ကမ္ဘာ့အင်အားကြီးနိုင်ငံဖြစ်အောင် ကူညီရေးက အဓိကဖြစ်နေသည် ။ နစ်ဆင်က တရုတ်ပြည်အား ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် အင်အားထိန်းညှိရန် အသုံးပြုခဲ့သည် ။ ဂျော့ဘုရ်က တရုတ်ကို အင်အားထိန်းညှိရန် အိန္ဒိယကို အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည် ။

ဤအခြေအနေသည် တရုတ်ပြည်အတွက် လိုလားဖွယ်မဟုတ်ပေ။ တရုတ်ပြည်ကို အကြောင်းပြု၍ အမေရိကန်နှင့် အိန္ဒိယ နျူကလီးယားသဘောတူညီချက် ပြုလုပ်ရခြင်းဖြစ်သည် ဟု အမေရိကန်ကရော အိန္ဒိယကပါ ထုတ်ဖော်ညွှန်းဆိုခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ အမေရိကန်က အိန္ဒိယအား ခြွင်းချက်ပေး၍ ချဉ်းကပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည် ကိုသာ သိရသည် ။ နှစ်နိုင်ငံနျူကလီးယားစာချုပ်သည် တရုတ်ပြည်အား တိုက်ရိုက်ရန်စောင့်သည့် သဘောမရှိပေ။ တရုတ်အစိုးရသည် မည်သို့မျှသဘောထားမှတ်

ချက်မပြုခဲ့သော်လည်း အခြေအနေကို မျက်ခြေမပြတ်သတိထားလျက်ရှိသည်။ ။

၂၀၀၇ ခုနှစ်အတွင်းတွင် တရုတ်အတွက် စိတ်သက်သာစရာ အဖြစ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ။ ထိုစာချုပ်အပေါ် အမေရိကန်နှင့် အိန္ဒိယအတွင်း၌ နိုင်ငံရေးပြဿနာများ အဖြစ် ကန့်ကွက်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ ။ ဒေါက်တာဆင်း၏ ကွန်ဂရက်ပါတီဦးဆောင်သော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအား ထောက်ခံသည့် ကွန်မြူနစ်ပါတီက နျူကလီးယားစာချုပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်လျှင် ပါလီမန်၏ ထောက်ခံမှုကို ရုပ်သိမ်းမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်သည်။ ။ ယင်းတို့ က အိန္ဒိယ၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို ကန့်သတ်လွန်းသည်။ ။ အိန္ဒိယက နောက်တစ်ကြိမ် နျူကလီးယားစစ်သပ်လျှင် အမေရိကန်သည် နျူကလီးယားနည်းပညာများကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသွားလိမ့်မည်ဟု အကြောင်းပြသည်။ ။

ဘုရားအစိုးရက အိန္ဒိယအတွက် ခွင့်ပြုခဲ့သည့် ခြွင်းချက်များမှာ ၀၀၆၈ စရာများ ဖြစ်လာသည်။ ။ နျူကလီးယား မပြန့်ပွားရေးစာချုပ် (အင်န်ပီတီစာချုပ်) ကို လက်မှတ်မထိုးသော်လည်း နျူကလီးယား လောင်စာနှင့် နည်းပညာများ ထောက်ပံ့သည်။ ။ နှစ်နိုင်ငံသဘောတူညီချက်အရ နိုင်ငံတကာအဏုမြူစွမ်းအင်အေဂျင်စီ (အိုင်အေအီးအေ) သည် အိန္ဒိယ၏ နျူကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖို ၂၂ ခုအနက် ၁၄ ခုကို သာ စစ်ဆေးပိုင်ခွင့်ရရှိမည်။ ။ ဤခြွင်းချက်ကြောင့် နျူကလီးယား နိုင်ငံဖြစ်လိုသော အခြားနိုင်ငံများ အတွက် အရေးဆိုစရာအကွက်ဖြစ်လာနိုင်သည် ဟု ဆို၏။

၁၉၈၅	ခုနှစ်တွင်	အင်န်ပီတီစာချုပ်ကို
အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးပြီး	၂၀၀၃	ခုနှစ်တွင်
ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသွားသော		မြောက်ကိုရီးယားအတွက်

နည်းပေးလမ်းပြလုပ်ရာ မရောက်ဘူးလော၊ အင်န်ပီတီ စာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော်လည်း စာချုပ်ပါအချက်များကို ချိုးဖောက်နေသည် ဟု ယုံကြည်ရသော အီရန်အတွက် အားတက်စရာ မဖြစ်နိုင်ဘူးလော။ အမေရိကန်၏ မဟာမိတ်ဖြစ်ပြီး နျူကလီးယားစွမ်းအင်လိုအပ်နေသော အီဂျစ်ကော ဘယ်လိုသဘောထားမလဲ။ အီရန်ကနျူလက်နက်ထုတ်ရန် ကြိုးစားလျှင် အီဂျစ်က ငြိမ်နေမည်လော၊ အင်န်ပီတီစာချုပ်၏ ပြင်ပတွင် ရှိသည် ဆိုသော တောင်အာရှမှ နျူကလီးယား နိုင်ငံဖြစ်သည့် ပါကစ္စတန်က မည်သို့သဘောထားမည်လဲ။ မေးခွန်းများ တစ်ပြုံကြီး ထွက်လာသည် ။

ယင်းမေးခွန်းများမှာ သဘာဝကျပေသည် ။ နိုင်ငံတကာ နျူကလီးယားမပြန့်ပွားရေးစာချုပ်၏ အနာဂတ်အလားအလာ၊ မြောက်ကိုရီးယားနှင့် အီရန်တို့ ၏ နျူကလီးယားအစီအစဉ်၊ ပါကစ္စတန်အပေါ် သဘောထားတို့ သည် သမ္မတအိုဘားမား၏ အစိုးရသစ်အတွက် အရေးတကြီးကိစ္စများ ဖြစ်လာသည် ။ သမ္မတသစ်အနေဖြင့် ဘုရင်လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော အိန္ဒိယစာချုပ်ကို ပယ်ဖျက်သည့် လက္ခဏာမရှိဟု လေ့လာထားသူများကအကဲဖြတ်ကြသည် ။ မြောက်ကိုရီးယားနှင့် အီရန်တို့ ၏ လုပ်ရပ်၊ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနှင့် ပါကစ္စတန်တို့ ၏ နျူကလီးယား စမ်းသပ်ဖောက်ခွဲမှုတို့ ကြောင့် အိန္ဒိယသဘောတူညီချက် မတိုင်မီကပင်လျှင် အင်န်ပီတီစာချုပ်၏ အာဏာစက်ကို ပျက်ပြယ်နေပြီဖြစ်သည် ။ ပါကစ္စတန်မှ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအချို့ကဆိုလျှင် အမေရိကန်-အိန္ဒိယ သဘောတူညီချက်ကြောင့် နျူကလီးယားလက်နက်ပြိုင်ပွဲပြုလုပ်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ကြသည် ။ ဤအလားအလာမှာ အလွန်အန္တရာယ်ကြီးပါသည် ။ ပါကစ္စတန်တွင် လက်ရှိအစိုးရပြုတ်ကျပြီး အစ္စလာမ်အစွန်းရောက်များ အာဏာရလာလျှင်မူ အခြေအနေတစ်မျိုးဖြစ်မည်။

တရုတ်၊ ဂျပန်၊ အိန္ဒိယ (၂)

ပါကစ္စတန်သည် အမေရိကန်နှင့် အိန္ဒိယစာချုပ်ကို ထိန်းညှိရန်အတွက် တရုတ်ထံမှ နျူကလီးယားအထောက်အပံ့များ ရရှိရန် အလားအလာရှိနေသည်။ ။ အမေရိကန်-အိန္ဒိယစာချုပ်သည် အိန္ဒိယ၏ နျူကလီးယားလက်နက်စွမ်းပကားကို မြှင့်တင်ပေးရန်ထက် အမေရိကန်က အိန္ဒိယနှင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှု အခိုင်အမာတည်ဆောက်ရေးကို ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ဤအခြေအနေတွင် အိန္ဒိယ၏ အရှေ့ပိုင်းအိမ် နီးချင်းဖြစ်သော ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံအား နျူကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖို အစီအစဉ်တစ်ရပ်ကို အကူအညီပေးရန်၊ တရုတ်နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံအား နျူကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖို အစီအစဉ်တစ်ရပ်ကို အကူအညီပေးရန် တရုတ်နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်တို့ စာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးထားပြီး ဟူသော ကောလာဟလကလည်း ထွက်လာသည်။ ။ နျူဓာတ်ပေါင်းဖိုမှ နျူလက်နက်အထိ ထုတ်လုပ်မည်ကို အိန္ဒိယဘက်က စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်နေသည်။ ။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်စစ်အစိုးရက တရုတ်နှင့် နျူဓာတ်ပေါင်းဖိုစာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးကြောင်း ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် အတည်ပြု ပြောကြားခဲ့သည်။ ။

အမေရိကန် နျူကလီးယားသဘောတူညီချက်အပြင် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လက အိန္ဒိယနှင့် ဆယ်နှစ်သက်တမ်းရှိ နှစ်နိုင်ငံကာကွယ်ရေးပူးတွဲအစီအစဉ်တစ်ရပ်ကိုလည်း လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ ။ ယင်းစာချုပ်အရ အမေရိကန်စစ်လက်နက်များကို အိန္ဒိယသို့ ပထမဆုံးအကြိမ် ရောင်းချခွင့်ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ ။ အိန္ဒိယမှာ ယခင်က ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြ

င်သစ်တို့ ထံမှ နောက်ဆုံးပေါ်ခေတ်မီလက်နက်များ သာ ဝယ်ယူတင်သွင်းခဲ့သည် ။

ဂျော့ဒဗလျူဘုရှ်သည် ကမ္ဘာ့ဗျူကလီးယားမပြန့်ပွားရေး စာချုပ်၏ အာဏာစက်ကို ထိခိုက်ပျက်စီးလိမ့်မည်ဟု သိလျက်နှင့် အဘယ်ကြောင့် အိန္ဒိယနှင့် မဟာမိတ်ဆက်ဆံရေးထူထောင်ရန် အလောတကြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသလဲ။ ပထမအချက်မှာ ဘုရှ်၏ ပထမသက်တမ်း ၂၀၀၅ ခုနှစ်အထိ နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒမှာ အောင်မြင်မှုမယ့်မယ့်ရရ မရှိဘဲ အရှုံးများနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည် ။ ထို့ကြောင့် ဆုပ်ဆုပ်ကိုင်ကိုင် အောင်မြင်မှုတစ်ရပ်ရရှိရန် အလွန်လိုအပ်နေသည် ။ မဟာဗျူဟာအနေ အထားအလွန်အရေးပါသည့် နေရာတွင် တည်ရှိပြီး ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ ကြီးလည်း ဖြစ်သော အိန္ဒိယကို မျက်စိကျနေသည် ။ ဒုတိယအချက် မှာ ၉/၁၁ ဖြစ်ရပ် နောက်ပိုင်း၌ အရှေ့အလယ်ပိုင်းနှင့် အာရှအလယ်ပိုင်းတို့ အရေးပါလာမည်ဖြစ်သော်လည်း ရေရှည်တွင် အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်စဉ်မှာ ကမ္ဘာ့အရေးအရာများ တွင် စီးပွားရေးအင်အားနှင့် နိုင်ငံရေး အာဏာအရှိန်အဝါသည် အာရှတိုက်ဆီသို့ ဦးတည်ရွေ့လျားနေပြီဟူသော အချက်ဖြစ်သည် ။

၂၁ ရာစု၏ နောက် ၂၅ နှစ်၊ သို့မဟုတ် နောက်ပိုင်းတွင် ကမ္ဘာ့အရေးအရာများ ၌ အာရှသည် ပြောရေးဆိုခွင့် ပိုမိုရယူလာလိမ့်မည်ဟူသော အချက်ကို ယခုအခါ ပိုမိုလက်ခံ အသိအမှတ်ပြုနေပြီ ဖြစ်၏။ Goldsman Sachs မှ စီးပွားရေးပညာရှင်များ ၏ ကျော်ကြားထင်ရှားသော သုံးသပ်ခန့်မှန်းချက်မှာ မှတ်သားဖွယ် ဖြစ်၏။

ယင်းတို့ က ကမ္ဘာပေါ်မှာ အနာဂတ်၏ ကြီးပွားတိုးတက်လာ မည့် နိုင်ငံကြီးလေးနိုင်ငံ၏ အမည်ကို BRIC ဟု အတိုကောက်ခေါ်ဝေါ်ခဲ့သည် ။ Brazil ၊ Russia ၊ India ၊ China (ဘရာဇီး၊ ရုရှား၊ အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်) တို့

ကို သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ Goldsman Sachs ကုမ္ပဏီကြီးမှ စီးပွားရေးပညာရေးရှင်များက ဘရာဇီး၊ ရုရှား၊ အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်တို့ ၏ ၂၀၅၀ ပြည့်နှစ်အထိ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုအလားအလာကို ရဲဝံ့စွာဟောကိန်းထုတ်ထားသည်။ ။ တရုတ်သည် လက်ရှိဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဆက်လက်ထိန်းထားနိုင်ပြီး စီးပွားရေးကိုနိုင်နင်းစွာ ဆက်လက်စီမံကွပ်ကဲနိုင်မည်ဆိုလျှင် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်များ နှောင်းပိုင်းမတိုင်ခင် ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးစီးပွားရေးအဖြစ် အမေရိကန်ကို ကျော်တက်သွားလိမ့်မည်။ အိန္ဒိယသည် ယခုဆယ်စုနှစ်နှင့် နောက်ပိုင်းတွင် စီးပွားရေးပြောင်းလဲမှုအရှိန်ကို ဆက်လက်မြှင့်တင်သွားလျှင် ၂၀၅၀ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်စီးပွားရေးကို ကျော်တက်သွားမည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။ ။ တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယတို့ ၏ ပျမ်းမျှလူနေမှု အဆင့်အတန်းသည် ၂၀၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် အမေရိကန်၊ သို့မဟုတ် ဥရောပ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းကို မီနိုင်ဖွယ်မရှိသေးသော်လည်း တရုတ်ပြည်၏ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေသည် ယနေ့အမေရိကန်ပြည်သူများ ၏ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေနှင့် အကြမ်းအားဖြင့် တူညီလိမ့်မည်ဟု လည်း ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့သည်။ ။

အာရှသည် အချိန်ကာလအားဖြင့် ကြာကောင်းကြာနိုင်သော်လည်း ပို၍ ပို၍ ချမ်းသာလာမည်။ ပို၍ ပို၍ အင်အားကောင်းလာမည်။ နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ တွင် အာရှကုမ္ပဏီများ သည် ပို၍ ထင်ရှားကျော်ကြားလာမည်။ အနောက်နိုင်ငံများမှ ကုမ္ပဏီများကို ယှဉ်ပြိုင်၍ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာမည်။ အနောက်တိုင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ၊ အနောက်တိုင်းနည်းပညာသစ်များကို ဝယ်ယူသူများ ဖြစ်လာလိမ့်မည်။ အာရှသည် ကမ္ဘာကြီး၏ အင်အားချိန်ခွင်လျှာကို ပြောင်းပစ်လိမ့်မည်။ မြောက်အမေရိက ကသော်လည်းကောင်း၊ ဥရောပကသော်လည်းကောင်း ကမ္ဘာ့ရေးရာများ တွင် ယခင်လိုဩဇာပေးနိုင်တော့မည်မဟုတ်။ အာရှသည်

ယင်းနှင့် ထိုက်တန်သော တန်းတူနေရာကို တောင်းဆိုနေသည် ။ အာရှကြီးပွားတိုးတက်လာခြင်းသည် အနောက်တိုင်းကို ယှဉ်ပြိုင်ရန်မ ဟုတ်၊ အာရှသားချင်းပြိုင်ကြလိမ့်မည်။ အာရှတိုက်တွင် အာရှနိုင်ငံ သုံး နိုင်ငံတို့ တစ်ချိန်တည်း အင်အားကြီးထွားလာခြင်းမှာ သမိုင်းတွင် ပထ မဆုံးအကြိမ်ဖြစ်မည်။ ထိုအင်အားကြီးသုံးနိုင်ငံမှာ တရုတ်၊ အိန္ဒိယနှင့် ဂျပန်တို့ ဖြစ်မည်။

သမိုင်းကို ပြန်ကြည့်လျှင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတည်းကသာ ဒေသတစ်ခု လုံးကိုဖြစ်စေ၊ ယင်း၏ ဩဇာနယ်ပယ်ကြီးစိုးရာ ဒေသအစိတ်အပိုင်းကိုဖြစ်စေ လွှမ်းမိုးခဲ့သည် ကို တွေ့ရပေမည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်မှ စ၍ အမေရိကန်သည် စစ်အင်အားချထားနိုင်ခြင်းကြောင့် အာရှ တိုက်ကို လွှမ်းမိုးခဲ့သည် ။ ဈေးကွက်တစ်ခုလုံးကို ချုပ်ကိုင်ထားခြင်း၊ နိ င်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ဦးစားပေးခြင်း၊ ဂျပန်နှင့် တရင်းတနှီးမဟာမိ တ်ဖွဲ့ထားခြင်း (အချို့က ဂျပန်ကို ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်သည် ဟု ဆိုကြသည် ။) တို့ ကြောင့် အမေရိကန်၏ ဩဇာအရှိန်အဝါသည် ပြိုင်ဘက်မရှိဖြစ်ခဲ့ သည် ။ ဂျပန်မှာ အာရှ၏ အချမ်းသာဆုံးနိုင်ငံဖြစ်ပြီး ထိုအချိန်က အင် အားကြီးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာနိုင်မည့် အခြေအနေရှိသည် ။ ထိုအခြေ အနေကို တရုတ်က ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်များ အတွင်းနှင့် လက်ရှိဆယ်စုနှစ် အတွင်း ပြောင်းလဲပစ်လိုက်သည် ။

တရုတ်အင်အား တိုးတက်ကြီးထွားလာခြင်းကြောင့် ၂၁ ရာစုနှစ်အ တွင်းမှာ ပင် တရုတ်သည် ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်မှုနေရာအတွက် အမေရိ ကန်ကို စိန်ခေါ်နိုင်လိမ့်မည်။ ဂျပန်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးအခြေ အနေ မှာ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ဘဏ္ဍာရေးအကျပ်အတည်းနောက်ပိုင်းတွင် တည်ငြိ မ်မှုမရှိဘဲ ယိမ်းယိုင်နေသည် ။ သို့ရာတွင် တစ်စခန်းထလာနိုင်အောင် အားမွေးနေသည် ။ လွန်ခဲ့သော ငါးနှစ်တာကာလအတွင်း ဒေသတွင်း

သာမက ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်မှုနေရာအတွက် စိန်ခေါ်နိုင်စွမ်းရှိသည့် တတိယနိုင်ငံပေါ်ပေါက်လာသည်။ ယင်းကား အိန္ဒိယဖြစ်ပေသည်။

အိန္ဒိယ၏ ၂၀၀၇ ခုနှစ်စီးပွားရေးတိုးတက်နှုန်းသည် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း နီးပါးရှိခဲ့ပြီး ကုန်သွယ်ရေးကို အရှိန်ဖြင့်တိုးချဲ့မြှင့်တင်နိုင်ခဲ့သည်။ တရုတ်၊ အိန္ဒိယနှင့် ဂျပန်တို့ ၏ အင်အားချိန်ခွင်လျှာသည် ဒေသတွင်း တည်ငြိမ်မှုအတွက် အလွန်အရေးပါသည်။ အာရှ၏ အင်အားကြီး ထွားတိုးတက်လာခြင်းသည် ဒေသတွင်းနှင့် ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ကြီးပွားရေးကို အထောက်အကူပြုသလော၊ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခနှင့် ဆူပူသောင်းကျန်းမှုဖန်တီးရာ ရောက်သလော အဓိက အဆုံးအဖြတ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ အာရှသည် အာဏာနိုင်ငံရေးချိန်ခွင် လျှာထိန်းညှိရာကွင်းပြင်ကြီး ဖြစ်လာနေသည်။ ပြိုင်ဘက်သုံး နိုင်ငံအနက် တရုတ်သည် အင်အားအကြီးဆုံးနိုင်ငံအဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာသည်။ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး တတ်နိုင်သမျှ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ယှဉ်ပြိုင်ရမည့် အင်အားပြိုင်ပွဲသစ်ကြီး ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသည်။ ရန်ဘက်အသွင် ယှဉ်ပြိုင်လျှင် မည်သို့သောဆိုးကျိုးများ နှင့် ရင်ဆိုင်ရမည်ကို ပြိုင်ပွဲဝင်သုံးနိုင်ငံလုံးက သဘောပေါက်ကြသည်။ ချစ်ကြည်ရင်နှီးမှုသည် သာ အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြိုင်ပွဲဝင် သုံးနိုင်ငံလုံးသည် မိမိတို့ ၏ အနေအထားကို အားကောင်းသည် ထက် ပိုမိုအားကောင်းအောင် ဟန်ရေးပြရင်း ရေရှည်တွင် အကောင်းဆုံး အမြတ်ထွက်လာအောင် ခြေလှမ်းပြင်နေကြသည်။

ဘုရားအစိုးရသည် အိန္ဒိယနှင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုခိုင်မာအောင် နည်းလမ်းရှာသောအခါ ယင်းအခြေအနေကို သုံးသပ်မိသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ပိုမိုအင်အားခိုင်မာလာလျှင် ဒေသအတွင်း တရုတ်၏ နိုင်ငံရေးကစားမှုများကို ဟန့်တားနိုင်မည်။ အာရှကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် 'ကိုင်'

လာနိုင်လျှင် တစ်ကမ္ဘာလုံးအဆင့်တွင် အမေရိကန်ကို ပြိုင်ဘက်အဖြစ် အားစမ်းလာမည့် တရုတ်၏ ခြေလှမ်းကို ထိန်းချုပ်ထားသည်။ ။ လောလောဆယ်တွင် တရုတ်အနေဖြင့် အမေရိကန်အား အန္တရာယ်ပေးနိုင် သည့် အခြေအနေမရှိသေးသော်လည်း အိန္ဒိယနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့စည်းထားခြင်းကြောင့် နောင်တွင် တရုတ်အတွက် အဟန့်အတားဖြစ်မည်ဟု ယင်းတို့ က ယူဆထားသည်။ ။ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ အိန္ဒိယတို့ ၏ အင်အားပြိုင် ပွဲသစ်ကြီးသည် လာမည့် ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်အတွင်း အရာရာကို ဖန်တီးမည်ဖြစ်သည်။ ။ အခြေအနေအချို့မှာ ယခုကတည်းက စတင်ပေါ်ပေါက်နေသည်။ ။

သာဓကပြရလျှင် ဂျပန်သည် ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ယင်း၏ ပင်လယ်ရပ်ခြားထောက်ပံ့ငွေအများ ဆုံးကို အဘယ်ကြောင့် အိန္ဒိယအား ပေးခဲ့သလဲ၊ ဘာကြောင့် ဂျပန်က ဒေလီမြေအောက်ရထားလမ်းဖောက်လုပ်ရေး ကုန်ကျစရိတ် အများ ဆုံးကို ပေးခဲ့တာလဲ၊ ကာလံကတ္တား၊ ဒေလီနှင့် မွမ်ဘိုင်းအကြား သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လမ်းသစ်ဖောက်ရာမှာ ဘာကြောင့် ဂျပန်က အိန္ဒိယကို ထပ်ကာတလဲလဲ ထောက်ပံ့ပေးနေတာလဲ၊ အမေရိကန်နည်းတူ ဂျပန်ကလည်း အာရှမှာ ယင်း၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွား အဆင်ပြေချောမွေ့စေရေးအတွက် အိန္ဒိယနှင့် ဆက်ဆံရေး ပိုမိုခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်လိုသည်။ ။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် အာရှနိုင်ငံများက အရှေ့အာရှဒေသတွင် မတည်ရှိသော အိန္ဒိယအား အရှေ့အာရှ ထိပ်သီးညီလာခံတွင် ပါဝင်ခွင့်ပြုရန် ဖိအားပေးတောင်းဆိုကြခြင်းဖြစ်သည်။ ။ သူတို့ အကြံကို အမေရိကန်က အားပေးသည်။ ။ သူတို့ အားလုံး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ တရုတ်အား အာရှအစိုးရချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ ၌ အာဏာအရှိန်အဝါမပေးနိုင်အောင် ကာကွယ်ဟန့်တားရန်ဖြစ်သည်။ ။

တရုတ်က သူတို့ အကြံကို ခုခံသည် ။ အရှေ့အာရှထိပ်သီးညီလာခံ
တွင် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ အသင်းဝင်နိုင်ငံများ ၊ အရှေ့မြောက်
အာရှမှ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ တောင်ကိုရီးယားတို့ ဖြင့်သာ ကန့်သတ်ကျင်းပရ
န် အဆိုပြုသည် ။ သို့သော် တရုတ်အစိုးရ၏ အဆို အရေးနိမ့်သွားပြီး အိ
န္ဒိယသည် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ကျင်းပသည့် ထိပ်သီးညီလာခံ
၌ ဩစတြေးလျ၊ နယူးဇီလန်တို့ နှင့် အတူ ပါဝင်တက်ရောက်ခွင့်
ရရှိသွားသည် ။ အခြားတစ်ဖက်တွင် တရုတ်က ၂၀၀၃-၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင်
ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီ၌ အမြဲတမ်းအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဂျပန်နိုင်ငံ
အား လျာထားခြင်းကို ကာကွယ်ပိတ်ဆို့ခဲ့သည် ။ အိန္ဒိယကိုလည်း လုံခြုံ
ရေးကောင်စီ အမြဲတမ်းအဖွဲ့ဝင်မဖြစ်အောင် ပိတ်ဆို့ထားခဲ့သည် ။
ဘာကြောင့် လဲ၊ တရုတ်က အာရှပြိုင်ဘက်များကို ယင်းရရှိထားသော
ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်းအဆင့်မျိုး မရစေချင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

★